

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра психології, політології, соціокультурних технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Віктимологія та профайлінг

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія

Затверджено рішенням Ради з якості факультету
іноземної філології та соціальних комунікацій

Протокол від 27 серпня 2019 р. № 1
Голова Ради з якості факультету
іноземної філології та соціальних комунікацій

_____ Баранова С.В.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Суми 2019 р.

**ДАНІ ПРО РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ПОГОДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Розробник:

**Теслик Н.М., кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри психології,
політології, соціокультурних технологій**

Рецензування робочої програми навчальної дисципліни	протокол № 4 від 21 травня 2019 р. Прізвище, ініціали, посада рецензента та/або дата і номер протоколу засідання експертної ради роботодавців		
Розглянуто та схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньої програми «Психологія» (назва освітньої програми)	протокол від 6 червня 2019 р. № 12		
	Керівник РПГ (гарант освітньої програми)	_____	Іванова Т. В. (прізвище, ініціали)
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, політології, соціокультурних технологій (назва кафедри)	протокол від 2 вересня 2019 р. № 2		
	Завідувач кафедри	_____	Світайло Н.Д. (прізвище, ініціали)

Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни:

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено			
		Дата та номер протоколу засідання РПГ	Підпис керівника РПГ (гаранта освітньої програми)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри

I СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Віктимологія та профайлінг
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології, соціокультурних технологій.
Розробник(и)	Теслик Наталія Миколаївна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології, політології та соціокультурних технологій.
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК України – 6 рівень; QF-LLL – 7 рівень; FQ-EHEA – перший цикл.
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 52 години становить контактна робота з викладачем (32 години – лекції, 16 годин – практична робота, 4 годин – атестація). 98 годин становить самостійна робота студента
Технологія навчання	Навчальна дисципліна реалізується в очній формі навчання
Мова(и) викладання	Українська мова
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми 053 «Психологія»
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання зі шкільного курсу історії, безпеки життєдіяльності
Додаткові умови	«Загальна та експериментальна психологія», «Соціальна психологія», «Гендерна психологія»
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою дисципліни є ознайомлення студентів з психологічними властивостями сприйняття і впливу травмуючих подій на психічне здоров'я індивіда та засобами ефективного психологічного реагування. Крім того, дисципліна спрямована на	

формування толерантного ставлення до людей у різних життєвих обставинах, безоцінного ставлення у професійній діяльності психолога, розвиток навичок профайлінгу.

Теоретичним підґрунтям курсу «Віктимологія та профайлінг» є принцип єдності свідомості і діяльності та динамічний принцип вивчення особистості. Віктимізація особистості є широким поняттям, що охоплює різні сфери життєдіяльності кожної людини. Вивчення курсу покликане розширити уявлення про можливості застосування засобів психологічної діагностики та впливу у професійній самореалізації психолога.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- надати базові знання про сутність, особливості та перспективи віктимології;
- надати конкретні знання про сучасні підходи до сприйняття та психологічної допомоги жертвам різних типів;
- визначити значимість та сферу застосування віктимологічних знань у професійній діяльності психолога;
- виявити конкретні психологічні потреби жертв різних типів;
- ознайомити студентів із сутністю профайлінгу як наукового напрямку; визначити етику застосування та конкретні засоби профайлінгу.

4. Зміст навчальної дисципліни

Сьогодні вимагає відходу від пошуку причин перетворення індивіда на жертву з метою зосередження на можливостях подолання наслідків віктимізації. Кожна людина внаслідок зовнішніх несприятливих умов, ризиків соціалізації чи внутрішніх схильностей світовідчуття протягом життя неодноразово набуває внутрішнього статусу жертви. Професійний психолог потребує навичок вирізнення реальної та фантомної віктимізації, віктимологічного аналізу жертви та виявлення потреби відновлення індивідуальної ресурсності людини.

Дослідження віктимності особистості все меншою мірою пов'язані із розподіленням відповідальності за джерело вчинення індивіду шкоди, натомість викристалізовується прагнення виявити особистісні властивості жертви та шляхи компенсації зазваної шкоди. Психологічний шлях у цьому ряду посідає одне з провідних місць, що обумовлює значимість дисципліни у підготовці майбутніх психологів.

Профайлінг є неодмінною умовою будь-якої соціальної діяльності, адже детермінується необхідністю встановлення психологічного контакту, підтримки соціальних зв'язків, подолання труднощів спілкування малознайомих між собою осіб.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Віктимологія та профайлінг» є базові засади психологічного аналізу жертв, забезпечення недискримінації у професійному ставленні психолога до оточуючих, принципи описової характеристики індивіда.

Навчальна дисципліна «Віктимологія та профайлінг» належить до циклу нормативних дисциплін для даної спеціальності.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі навчального плану: навчальна дисципліна базується на знаннях і вміннях, отриманих студентами в процесі вивчення блоку соціогуманітарних дисциплін та дисциплін професійно-практичної підготовки, зокрема: «Загальна та експериментальна психологія», «Психофізіологія», «Соціальна психологія», «Психоконсультація», а також інших дисциплін професійної та практичної підготовки.

Тема 1. Віктимологія як наука.

Віктимологія. Історія віктимології. Типологія жертв. Психологічна установка жертви і менталітет. Особливості віктимізації у різних культурах. Контент-аналіз як метод віктимології.

Тема 2. Віктимогенність особистості.

Віктимізація особи. Поняття «жертва». Види та рівні віктимізації. Віктимблеймінг. Страх віктимізації. Віктимність та віктимогенність як наукові поняття. Особистісні фактори віктимності. Діагностичний інструментарій віктимності особистості.

Тема 3. Психологічні впливи на особистість жертви.

Психологічні зміни жертви. Віктимологічна провина. Контекстна взаємодія жертви і злочинця. Вплив жертви на скоєння злочину. Вплив злочинця на жертву. Вплив жертви на злочинця. Стокгольмський синдром. ПТСР. Тригер.

Тема 4. Напрями сучасної віктимології.

Особливості кримінальної віктимології. Віктимологія насилля. Віктимологія адитивної поведінки. Віктимологія терору. Вплив переживання надзвичайних ситуацій на психіку індивіда та членів сім'ї жертви.

Тема 5. Психологія недискримінації жертв.

Дискримінація та віктимізація. Види дискримінації. Булінг. Утиск. Злочини на ґрунті ненависті. Превентивні психологічні засоби віктимології. Віктимологічна профілактика насилля.

Тема 6. Психологічна діяльність у сфері віктимології.

Психологія толерантності. Психічна схильність людей до розрізнення. Стигматизація жертв. Раціональне ставлення психолога до жертви. Етичні засади роботи психолога з жертвою.

Тема 7. Профайлінг як психологічний напрям.

Становлення профайлінгу у сучасній психології. Система профайлінгу. Детекція неправди. Невербальні засоби спілкування. Види жестикуляції. Конгруентність поведінки.

Тема 8. Описова характеристика індивіда.

Критерії оцінювання індивіда. Методики описової характеристики. Суб'єктивізм та небезпеки профайлінгу. Типологія особистості. Біологізаторські та соціологізаторські теорії особистості. Шизоїд. Істероїд. Параноял. Циклотим. Психостенік.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Здійснювати віктимологічний аналіз проявів психіки з метою профілактики та усунення негативних наслідків віктимізації особистості
РН2	Організовувати діагностичне обстеження віктимності індивіда залежно від вимог професійної діяльності психолога
РН3	Застосовувати знання, навички та уміння для аналізу явищ та процесів, детермінованих віктимізуючими впливами на індивіда чи групу людей, у практичній діяльності психолога.
РН4	Визначати раціональне ставлення до жертви та базові засади психологічного супроводу жертв на основі толерантності та недискримінації.
РН5	Планувати та реалізовувати базові заходи профайлінгу відповідно до вимог професійної психологічної діяльності.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна: дисципліна за вибором для студентів спеціальності 053 «Психологія»

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л) і практичні заняття (ПЗ).

Тема 1.

Л 1. Віктимологія як наука.

Віктимологія. Історія віктимології. Типологія жертв. Психологічна установка жертви і менталітет. Особливості віктимізації у різних культурах. Контент-аналіз як метод віктимології.

ПЗ 1. Віктимологія як наука.

Віктимологія як наукова галузь. Історія віктимології. Типологія жертв. Психологічна установка жертви і менталітет. Особливості віктимізації у різних культурах. Контент-аналіз як метод віктимології. Співставлення жертв реального часу та віртуальних жертв.

Тема 2.

Л 2. Віктимогенність особистості.

Віктимізація особи. Поняття «жертва». Види та рівні віктимізації. Віктимблеймінг. Страх віктимізації. Віктимність та віктимогенність як наукові поняття. Особистісні фактори віктимності. Діагностичний інструментарій віктимності особистості.

ПЗ 2. Віктимогенність особистості.

Віктимізація особи. Поняття «жертва». Види та рівні віктимізації. Віктимблеймінг. Страх віктимізації. Віктимність та віктимогенність як наукові поняття. Особистісні фактори віктимності. Діагностичний інструментарій віктимності особистості. Особливості віктимізації у різних країнах світу.

Тема 3.

Л 3. Психологічні впливи на особистість жертви.

Психологічні зміни жертви. Віктимологічна провина. Контекстна взаємодія жертви і злочинця. Вплив жертви на скоєння злочину. Вплив злочинця на жертву. Вплив жертви на злочинця. Стокгольмський синдром. ПТСР. Тригер.

ПЗ 3. Психологічні впливи на особистість жертви.

Психологічні зміни жертви. Віктимологічна провина. Контекстна взаємодія жертви і злочинця. Вплив жертви на скоєння злочину. Вплив злочинця на жертву. Вплив жертви на злочинця. Стокгольмський синдром. ПТСР. Тригер.

Тема 4.

Л 4. Напрями сучасної віктимології.

Особливості кримінальної віктимології. Віктимологія насилля. Віктимологія адитивної поведінки. Віктимологія терору. Вплив переживання надзвичайних ситуацій на психіку індивіда та членів сім'ї жертви.

ПЗ 4. Напрями сучасної віктимології.

Особливості кримінальної віктимології. Віктимологія насилля. Віктимологія адитивної поведінки. Віктимологія терору. Вплив переживання надзвичайних ситуацій на психіку індивіда та членів сім'ї жертви. Віктимологічний аналіз реальних та віртуальних жертв.

Тема 5.

Л 5. Психологія недискримінації жертв.

Дискримінація та віктимізація. Види дискримінації. Булінг. Утиск. Злочини на ґрунті ненависті. Превентивні психологічні засоби віктимології. Віктимологічна профілактика насилля.

ПЗ 5. Психологія недискримінації жертв.

Зв'язки між поняттями «дискримінація» та «віктимізація». Аналіз видів дискримінації. Булінг. Утиск. Злочини на ґрунті ненависті. Превентивні психологічні засоби віктимології. Віктимологічна профілактика насилля.

Тема 6.

Л 6. Психологічна діяльність у сфері віктимології.

Психологія толерантності. Психічна схильність людей до розрізнення. Стигматизація жертв. Раціональне ставлення психолога до жертви. Етичні засади роботи психолога з жертвою.

ПЗ 6. Психологічна діяльність у сфері віктимології.

Психологія толерантності. Психічна схильність людей до розрізнення. Стигматизація жертв. Раціональне ставлення психолога до жертви. Етичні засади роботи психолога з жертвою. Завдання та обмеження у роботі психолога з жертвами.

Тема 7.

Л 7. Профайлінг як психологічний напрям.

Становлення профайлінгу у сучасній психології. Система профайлінгу. Детекція неправди. Невербальні засоби спілкування. Види жестикуляції. Конгруентність поведінки.

ПЗ 7. Профайлінг як психологічний напрям.

Становлення профайлінгу у сучасній психології. Система профайлінгу. Детекція неправди. Невербальні засоби спілкування. Види жестикуляції. Конгруентність поведінки.

Тема 8.

Л 8. Описова характеристика індивіда.

Критерії оцінювання індивіда. Методики описової характеристики. Суб'єктивізм та небезпеки профайлінгу. Типологія особистості. Біологізаторські та соціологізаторські теорії особистості.

ПЗ 8. Описова характеристика індивіда.

Критерії оцінювання індивіда. Методики описової характеристики. Суб'єктивізм та небезпеки профайлінгу. Типологія особистості. Біологізаторські та соціологізаторські теорії особистості. Шизоїд. Істероїд. Параноял. Циклотим. Психостенік

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1. Підготовка до практичних занять та презентація з використанням опорного конспекту.

НД 2. Виконання дослідницьких проєктів.

НД 3. Виконання самостійних творчих завдань.

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1. інтерактивні лекції;

МН2. практичні демонстрації;

МН3. практико-орієнтоване навчання.

Оволодіння базовим теоретичним матеріалом курсу під час лекційних та практичних занять, виконання завдань самостійної роботи студентів спрямовані на набуття знань та навичок віктимологічного аналізу проявів психіки з метою профілактики та усунення негативних наслідків віктимізації особистості (РН 1).

Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість засвоїти основи організації психодіагностичного дослідження віктимності індивіда залежно від вимог професійної діяльності психолога (РН 2). Під час педагогічної взаємодії з викладачем на інтерактивних лекціях, практичних демонстрацій студенти мають застосовувати знання, навички та уміння для аналізу явищ та процесів, детермінованих віктимізуючими впливами на індивіда чи групу людей, у практичній діяльності психолога (РН 3). Підготовка до практичних занять та під час самостійної роботи стимулює студентів формувати раціональне ставлення до жертви та базові засади психологічного супроводу жертв на основі толерантності та недискримінації (РН 4). Враховуючи сучасний статус допоміжної психологічної галузі профайлінгу, під час лекційних та практичних занять на основі самостійної самопідготовки студенти набувають компетентності у плануванні та реалізації базових заходів профайлінгу відповідно до вимог професійної психологічної діяльності (РН 5).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінка	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

Контроль навчальної роботи студента здійснюються за модульно-рейтинговою системою: систематичність та активність роботи студента на практичних заняттях, тестування, проведення тематичного дослідження, виконання самостійних практичних завдань.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі оцінки систематичності та активності роботи студента на лекційних та практичних заняттях (M1), проведення тематичного дослідження (M2), виконання самостійних практичних завдань (M3), письмових опитувань (тестувань) (M4), виконання підсумкового контролю (M5).

Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Індивідуальні завдання, схожі між собою, будуть відхилені.

Оцінка студента формується таким чином:

1. систематичність і планомірність роботи на заняттях – 38 б.;
2. проведення тематичного дослідження – 7 б.;
3. виконання самостійних практичних завдань – 25 б.;
4. тестування – 8 б.;
5. виконання підсумкового контролю - 30 б.

Форма підсумкового контролю – залік.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

Навчальний процес потребує використання мультимедіа (ЗН 1).

10.2 Інформаційне та навчально- методичне забезпечення

Основна література.

1. Баранова, Л. М. Компенсація шкоди жертвам насильницьких злочинів в Україні [Текст] : фахові аспекти / Л. М. Баранова, С. Є. Сиротенко, М. І. Сірий. К. : Наш час, 2006. 100 с.
2. Джужа, А. О. Теоретичні та практичні засади віктимологічного запобігання злочинам в Україні [Текст] : автореферат ... д-ра юрид. наук, спец.: 12.00.08 - кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / Джужа А. О. Х. : Харківський нац. ун-т внутр. справ, 2018. 34 с.
3. Профайлинг. Технологии предотвращения противоправных действий [Текст] : учеб. пос. / Ю. М. Волынский-Басманов, В. Ю. Волынский, М. Е. Каменева [и др.] ; под ред.: В.И. Волынский-Басманов, Н.Д. Эриашвили. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2010. 223 с.
4. Терпелюк, В. В. Профілактика чинників віктимізації: традиційні та інтерактивні методи соціально-педагогічної роботи з батьками та педагогами [Текст] : метод. матеріали / В. В. Терпелюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 100 с.

Додаткова література

- Богучарова О. І. Психологічне портретування в юридичній практиці та перспективи практичної психології . Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки. 2015. Вип. 2(2). С. 131-136. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhpr_2015_2%282%29_27
6. Вакуліч, Т. М. Психологічні фактори формування віктимної поведінки жінок в Україні [Текст] / Т. М. Вакуліч // Врачебное дело. 2017. № 7. С. 16-21.
 7. Психічне здоров'я: глобальні виклики ХХІ ст.: матеріали міжнародної науково-практичної конференції з питань охорони психічного здоров'я.
- Головкін, Б. М. Віктимність як основна категорія віктимології Журнал східноєвропейського права. 2015. № 20. С. 6-13.

8. Головка, О. Інформаційна віктимізація як наслідок формування медіаадикацій. *Право України*. 2016. N 4. С. 167-174.
9. Гумін, О. М. Жертва кримінальної насильницької поведінки: віктимологічна характеристика особи. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2015. № 825. С. 315-322.
10. Джужа, О. М. Віктимологічне значення психопрофілактичної роботи. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 96-103.
11. Джужа, О. М. Головні тенденції еволюції віктимології як розділу кримінології та науки про жертву злочину. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 5-17.
12. Жерж Н. Застосування методу психолого-криміналістичного портрета злочинця при розслідуванні окремих видів злочинів. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2015. № 1. С. 79-86. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2015_1_14
13. Клевець, І. Жертва злочину як основний елемент предмета кримінологічної віктимології. *Міжнародний науковий вісник*. 2010. Вип. 1 (20). С. 361-368.
14. Петюх, С. Віктимна поведінка як психологічна проблема [Текст] / С. Петюх // *Персонал*. 2011. № 3. С. 68-73.
15. Проблематика етнічного профайлінгу в діяльності поліції: аналіз сучасної західної літератури [Текст] : науково-практичне видання / За заг. ред. Д. Перліна. Львів : Астролябія, 2011. 632 с.
16. Пиз А. Язык телодвижений. С-Пб. : Гутенберг, 2000. 188 с.
17. Шевченко, Л. О. Гендерні особливості віктимності підлітків. *Право і безпека*. 2015. № 3. С. 166-169.
18. Шевченко, Л. О. Особливості віктимності неповнолітніх. *Форум права*. 2014. № 4. С. 353–358.
19. Шиліна, А. А. Гендерні особливості статусно-рольової та поведінкової віктимності. *Право і безпека*. 2016. № 4. С. 169-173.
20. Юрченко, О. Щодо питання віктимологічного запобігання злочинності неповнолітніх. *Вісник Академії правових наук України*. 2006. № 3. С.214-218.

II ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (СРС), годин	Індивідуальні завдання, годин (із обсягу СРС)
1	Тема 1. Віктимологія як наука	16	4	2		10	
2	Тема 2. Віктимогенність особистості	20	4	2		14	
3	Тема 3. Психологічні впливи на особистість жертви	18	4	2		12	
4	Тема 4. Напрями сучасної віктимології	18	4	2		12	
5	Тема 5. Психологія недискримінації жертв	20	4	2		14	
6	Тема 6. Психологічна діяльність у сфері віктимології	18	4	2		12	
<i>Всього з навчальної дисципліни:</i>		150	32	16		114	

Узгодження результатів навчання з методами викладання, навчання та оцінювання

Програмні компетентності / результати навчання	Результат навчання за дисципліною	Види навчальних занять	Види навчальної діяльності	Методи, технології викладання і навчання	Засоби навчання	Методи та критерії оцінювання
ЗК 2, ЗК 7, СК 1	РН1.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1 ЗН 2	М1 М2 М3 М4 М5
ЗК 2, ЗК 11, СК 5, СК 6 /	РН2.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1 ЗН 2	М1 М2 М3 М4 М5
ЗК 2, ЗК 4, СК 1, СК 4	РН3.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1 ЗН 2	М1 М3 М4 М5
ЗК 1, ЗК 7, СК 8, СК 9	РН4.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1 ЗН 2	М1 М3 М4 М5
ЗК 1, СК 4, СК 12	РН5.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1 ЗН 2	М1 М3 М4 М5